

اثربخشی برنامه آموزش روان‌شناختی خانواده بر ابراز هیجان در خانواده‌های بیماران مبتلا به اختلالات شدید روان‌پزشکی*

Effectiveness of Family Psycho-Educational Program on Expressed Emotion in Families of Patient With Sever Mental Disorder

S. Karamlou, M. A. ✉

A. Mazaheri, Ph.D.

Y. Mottaghipour, Ph.D.

✉ سمیرا کرم‌لو

کارشناس ارشد خانواده‌درمانی

دکتر علی مظاهری

دانشیار گروه روان‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی

دکتر یاسمن متقی‌پور

دانشیار گروه روان‌پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

Abstract

The purpose of this study was to investigate the effectiveness of psycho-educational intervention in reducing expressed emotions in families of patients with sever mental disorders. Using an experimental design, with pretest and posttest and control group, Families of 30 patients with bipolar disorder (BPD), schizophrenia and schizo-affective disorder were divided

چکیده:

این پژوهش به منظور بررسی اثربخشی مداخله آموزش روان‌شناختی خانواده بر کاهش ابراز هیجان در خانواده‌های بیماران مبتلا به اختلالات شدید روان‌پزشکی انجام شد. گروه نمونه، شامل خانواده‌های ۳۰ نفر از بیماران مبتلا به اختلالات شدید روان‌پزشکی بودند که به صورت نمونه‌گیری در دسترس از دو بیمارستان در شهر تهران انتخاب، و با روش غیرتصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند.

✉ Corresponding author: Family Research Institute, Shahid Beheshti University, Evin, Tehran, Iran.

Tel: +9821-22431814

Fax: +9821-29902368

Email: karamlou_samira@yahoo.com

* این پژوهش با حمایت مالی قطب علمی خانواده انجام شده است.
✉ نویسنده مسئول: تهران - اوین - دانشگاه شهید بهشتی - پژوهشکده خانواده

تلفن: ۰۲۱-۲۲۴۳۱۸۱۴ دورنما: ۰۲۱-۲۹۹۰۲۳۶۸

پست الکترونیکی: email: karamlou_samira@yahoo.com

in tow conditions: 6 sessions of intervention as a experimental group and one session as a control group.

Expressed emotions were assessed by using Family Questionnaire.

Results showed while that family psycho-education program had no significant effect on emotional over involvement, but it had significant influence on reduction of critical comments (CC) in family members. These results were interpreted in terms of the fact that according to the literature emotional over involvement is less sensitive in predicting relapse. However, family psycho-educational programs are basically designed to reduce relapse and as a result emotional over involvement has not important role in these programs. On the other hand, considering the cultural aspects of this factor, one may expect more time as well as deeper interventions for changing this factor.

Keywords: Family psycho-education, Expressed emotion, Sever mental disorder.

آزمودنی‌ها پرسشنامه سؤالات خانواده (FQ) را تکمیل نمودند و سپس مداخله آموزش روان‌شناختی خانواده در مورد گروه آزمایش به اجرا درآمد، در حالی که گروه کنترل درمان خاصی را دریافت نکرد. نتایج بدست آمده نشان داد در حالی که آموزش روان‌شناختی خانواده کاهش معناداری را در مؤلفه نظرات انتقادی ایجاد کرده است، اما مؤلفه درگیری عاطفی شدید تغییر معناداری را نشان نداده است. در تبیین نتایج فوق این نکته مورد توجه قرار گرفته است که با توجه به نتایج پژوهش‌ها و محتوای مؤلفه‌ها، نظرات انتقادی حساسیت کمتری برای پیش‌بینی عود دارد. از سوی دیگر با توجه به این‌که برنامه‌های آموزشی مداخلات خانواده عموماً با هدف کاهش عود بیماری تدوین شده‌اند، به‌طور طبیعی در این گونه مداخلات صرفاً مؤلفه‌های موثر در این زمینه مورد توجه قرار می‌گیرند. بنابراین مؤلفه درگیری عاطفی شدید شاید نقش پررنگی در این مداخله‌های آموزشی به خود اختصاص ندهد. علاوه بر این با توجه به ماهیت فرهنگی این مؤلفه، به نظر می‌رسد تغییر آن مستلزم صرف زمان بیشتر و مداخله‌های عمیق‌تری باشد.

کلیدواژه‌ها: آموزش روان‌شناختی خانواده، ابراز هیجان، اختلالات شدید روان‌پزشکی

تأثیر آموزش شناختی به خانواده‌ها در پیشرفت درمان بیماران مبتلا به اسکیزوفرنی

The Effects of Family Cognitive Training on Improving the Treatment of Schizophrenic Patients

E. Shokraneh, M. A. ✉

S. A. Ahmadi, Ph.D.

الهام شکرانه ✉

کارشناس ارشد روان‌شناسی بالینی

دکتر سیداحمد احمدی

دانشیار گروه مشاوره دانشگاه اصفهان

Abstract

The purpose of this study was to improve the investigate to what extent may treatment of schizophrenic patients through training families to modify their incorrect thoughts, believes, and attitudes toward schizophrenics and increase their information to behave appropriateley and adjust their expectation.

With a semi- experimental design, and

چکیده:

هدف از این پژوهش مشخص نمودن میزان پیشرفت درمان افراد مبتلا به اسکیزوفرنی از طریق آموزش به خانواده‌ها در راستای اصلاح افکار، باورها و نگرش‌های نادرست نسبت به این دسته از بیماران و افزایش اطلاعات آنان در برخورد صحیح و توقع درست از آنان است. روش تحقیق نیمه‌تجربی و متغیر مستقل ۶ جلسه آموزش شناختی به خانواده افراد اسکیزوفرنیک و متغیر وابسته میزان پیشرفت درمان این بیماران بوده است.

✉Correspornding author: Dept. of Consulting, Faculty of Educational Sciences, Isfahan University, Isfahan, Iran.
Tel: +98311-7932509
Fax: +98311-7932500
Email: s ahmad@edu.ui.ac.ir

✉ نویسنده مسئول: اصفهان - خیابان هزار جریب - دانشگاه اصفهان
- دانشکده علوم تربیتی - گروه مشاوره
تلفن: ۰۳۱۱-۷۹۳۲۵۰۹ - دورنما: ۰۳۱۱-۷۹۳۲۵۰۰
پست الکترونیک: email: s ahmad@edu.ui.ac.ir

Through 6 sessions of cognitive training for families with schizophrenics patients, examined treatment enhancement of schizophrenics. In this research statistical population was all schizophrenics in Najaf Abad City registered by 2005. The samples of this research were 30 schizophrenic patients (who were selected by psychiatrists) and their families were randomly replaced into the experimental and control groups. The instrument was a questionnaire consisted of the positive and negative syndrome scale (PANSS TEST) with alpha croubach 0.8 validity. The results of this research showed that family cognitive training was effective in the treatment of schizophrenic patients. ($P < 0/01$) Dimensions of cognition which means increasing family information about schizophrenic patients, modify their incorrect thoughts, believes and attitudes toward Schizophrenic patients which was also effective in improving the treatment of these patients ($P < 0/01$).

Keyword: cognitive training, family of schizophrenic patients, schizophrenic patients.

جامعه آماری این پژوهش افراد مبتلا به اسکیزوفرنی و خانواده آنان در شهرستان نجف‌آباد در سال ۱۳۸۴ بودند.

نمونه تحقیق ۳۰ فرد اسکیزوفرنیک (به تشخیص پزشک متخصص) و خانواده‌های آنان بودند که به شیوه تصادفی ساده انتخاب و در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند. ابزار تحقیق، مقیاس سنجش علائم مثبت و منفی اسکیزوفرنیا (تست پنس) بود. آلفای کرونباخ این تست ۰/۸ برآورد شد. نتایج این تحقیق نشان داد که آموزش شناختی به خانواده‌ها در پیشرفت درمان مبتلایان به اسکیزوفرنی مؤثر بوده است ($P < ۰/۰۱$). هم‌چنین ابعاد شناختی یعنی افزایش اطلاعات و ارتقاء سطح آگاهی خانواده‌ها، اصلاح افکار، باورها و نگرش نادرست نسبت به این دسته از افراد در پیشرفت درمان آنان مؤثر بوده است ($P < ۰/۰۱$).

کلیدواژه‌ها: بیمار مبتلا به اسکیزوفرنی، خانواده بیمار مبتلا به اسکیزوفرنی، آموزش شناختی

مقایسه اثربخشی دو روش مداخله مدیریت مورد (کارشناسان بهداشت
و اعضاء خانواده بیماران) بر سلامت روانی، آگاهی و فرسودگی
خانواده بیماران اسکیزوفرنیا

**The Effectiness of two Case Management Methods on Mental
Health, Knowledge, and Burden of Schizophrenics,
Family Member**

S. K. Malakoti, Ph.D.

دکتر سید کاظم ملکوتی

دانشیار دانشگاه علوم پزشکی ایران

N. Chimeh, Ph.D.

دکتر نرگس چیمه ✉

استادیار پژوهشکده خانواده دانشگاه شهید بهشتی

L. Panaghi, Ph.D.

دکتر لیلی پناغی

استادیار پژوهشکده خانواده دانشگاه شهید بهشتی

Z. Ahmad Abadi, M. A.

زهره احمدآبادی

کارشناس ارشد پژوهش اجتماعی دانشگاه شهید بهشتی

M. Nojomi, Ph.D.

دکتر مرضیه نجومی

دانشیار دانشگاه علوم پزشکی ایران

Abstract

Case management is one of the most effective services for schizophrenic patients and their families. This study

چکیده:

سیستم «مدیر مورد» یکی از اثربخش ترین روش های مداخله بیماران اسکیزوفرنی و خانواده های آنان است. مطالعه حاضر با هدف استفاده از خدمات

✉Correspornding author: Family Research Institute, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.
Tel: +9821-22431814
Fax: +9821-29902368
Email: nchimeh@yahoo.com

نویسنده مسئول: تهران - اوین - دانشگاه شهید بهشتی - پژوهشکده خانواده
تلفن: ۰۲۱-۲۲۴۳۱۸۱۴ دورنما: ۰۲۱-۲۹۹۰۲۳۶۸
پست الکترونیکی: email: nchimeh@yahoo.com

conducted by a non-randomized and double blind interventional method to compare two models of case management. One hundred and seventeen schizophrenic patients received home-visit services by two trained groups of case managers: mental health workers as case manager and consumers' family members as case manager.

The instruments were "General Health Questionnaire-28" (GHQ-28), "Family Experience Interview Schedule" (FEIS), and "Caregivers Knowledge Questionnaire" to assess caregiver mental health, burden and knowledge before and after intervention.

There was no significant difference between the two groups and they were both effective so we can use non-professional and trained case manager to develop mental health services for schizophrenic patients.

Keywords: Schizophrenia, Mental health, Burden, Case Management, Consumer.

مدیریت مورد توسط مصرف‌کنندگان خدمات روان‌پزشکی و اعضاء خانواده بیماران اسکیزوفرنی و مقایسه اثربخشی آن با گروه کارشناسان بهداشت انجام شده است.

روش این مطالعه از نوع مداخله‌ای و دو سر کور بود.

اعضاء خانواده ۱۱۷ بیمار اسکیزوفرنی پرسشنامه‌های «سلامت روانی GHQ-28»، «پرسشنامه آگاهی-

سنجی خانواده‌های مبتلایان به اسکیزوفرنیا»، فرم

کوتاه آزمون برنامه مصاحبه تجارب خانواده‌های

بیماران روانی را قبل و بعد از ارائه خدمات در منزل

توسط دو گروه مدیر مورد کارشناسان بهداشت روان

و اعضاء خانواده بیماران تکمیل کردند. نتایج نشان

داد که اثربخشی مداخله توسط گروه اعضاء خانواده

با اثربخشی مداخله توسط کارشناسان گروه

بهداشت، یکسان بوده است و آگاهی و فرسودگی

خانواده‌های بیماران تنها در اثر مداخله، بدون در

نظر گرفتن گروه مداخله‌گر افزایش معناداری یافته

است. استفاده از افراد غیر متخصص در مدیریت

مورد امکان استفاده بیشتر و گسترده‌تر خانواده‌های

بیماران را از خدمات بهداشت روانی فراهم می‌کند.

کلیدواژه‌ها: اسکیزوفرنی، سلامت روانی، فرسودگی،

مدیریت - مورد

رابطه کارآیی خانواده با کمال‌گرایی مثبت و منفی در
دانش‌آموزان شهرستان نوشهر

**Relation of Family Efficiency with Positive and Negative
Perfectionism among Students in Nowshahr**

O. Alizadeh Sahraei, M. A. ✉

Z. Khosravi, Ph.D.

M. A. Besharet, Ph.D.

✉ ام‌هانی‌علیزاده صحرائی

مدرس گروه روان‌شناسی دانشگاه پیام نور نوشهر

دکتر زهره خسروی

دانشیار گروه روان‌شناسی دانشگاه الزهرا

دکتر محمدعلی بشارت

استاد گروه روان‌شناسی دانشگاه تهران

Abstract

Since family environment have significant role in formation of Positive and Negative Perfectionism, the purpose of the present study was to examine the relation between family efficiency and Positive and Negative Perfectionism in students. Two-hundred and eighty female senior high school students have been, were selected through multiple cluster sampling method.

چکیده:

از آن‌جایی که محیط خانواده در شکل‌گیری کمال‌گرایی مثبت و منفی تأثیر به‌سزایی دارد، هدف اصلی این پژوهش بررسی رابطه کارآیی خانواده با کمال‌گرایی مثبت و منفی در دانش‌آموزان بود. ۲۸۰ دانش‌آموز دختر دبیرستانی از پایه دوم و سوم به روش تصادفی خوشه‌ای انتخاب شده و با تکمیل مقیاس سنجش خانواده و کمال‌گرایی مثبت و منفی در این پژوهش شرکت کردند. روش پژوهش از نوع توصیفی و همبستگی بود. نتایج نشان داد بین نمره

✉ Corresponding author: Dept. of Psychology,
Payam nour University, Noshahr, Mazandaran.
Tel:+98191-3233907
Fax:+98191-3239103
Email: o_Alizadeh@hotmail.com

✉ نویسنده مسئول: مازندران - نوشهر - دانشگاه پیام نور - گروه
روان‌شناسی
تلفن: ۰۱۹۱-۳۲۳۳۹۰۷ دورنما: ۰۱۹۱-۳۲۳۹۱۰۳
email: o_Alizadeh@hotmail.com پست‌الکترونیکی:

They participated in the study and completed family assessment device and positive and negative perfectionism scale. The method of study was descriptive and correlational. Results showed positive significant correlation between total score of family efficiency and its three subscales (roles, problem solving, and affection express) with positive perfectionism. Results also indicated negative significant correlation between total score of family efficiency and two subscales (roles and affection express) with negative perfectionism. No significant correlation was found between roles and Negative Perfectionism.

The result of separate regression analyses for Positive and Negative Perfectionism, revealed that problem solving, and affection express for positive perfectionism and roles for negative perfectionism were the best predictors. Results of this study confirmed distinction between positive and negative Perfectionism and shows while positive Perfectionism develops in efficient environment, negative characteristics in family can be a context for Developing negative Perfectionism.

Keyword: Family Efficiency, Positive Perfectionism, Negative Perfectionism, Students.

کلی کارآیی خانواده و سه مؤلفه آن (نقش‌ها، حل مشکل و ابراز عواطف) با کمال‌گرایی مثبت، همبستگی مثبت معنادار وجود دارد. همچنین بین نمره کلی کارآیی خانواده و مؤلفه‌های آن (نقش‌ها و ابراز عواطف) با کمال‌گرایی منفی، رابطه منفی معنادار بدست آمد، به‌جز سازه حل مشکل که رابطه معناداری نشان نداد. نتایج تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام که به تفکیک برای کمال‌گرایی مثبت و منفی انجام شد، نشان داد دوسازه حل مشکل و ابراز عواطف برای کمال‌گرایی مثبت و نقش‌های خانوادگی برای کمال‌گرایی منفی، بهترین پیش‌بینی‌کننده می‌باشند. نتایج این پژوهش ضمن تأیید تمایز کمال‌گرایی مثبت و منفی نشان می‌دهد در حالی که کمال‌گرایی مثبت در محیطی کارا پرورش می‌یابد وجود ویژگی‌های منفی در خانواده می‌تواند زمینه‌ای برای بروز کمال‌گرایی منفی باشد.

کلیدواژه‌ها: کارآیی خانواده، کمال‌گرایی مثبت، کمال‌گرایی منفی، دانش‌آموزان

بررسی شیوع علائم اضطراب و غم پس از زایمان و عوامل مؤثر بر آن در خانم‌های دارای حاملگی پرخطر

Prevalence of Symptoms Post-Partum Anxiety and Baby Blues and Factors Effective Upon it in Women With High Risk Pregnancies

M. Akbarzadeh, M.S. ✉

F. Sharif, Ph.D.

N. Zare, Ph.D.

F. Ghodrati

✉ مرضیه اکبرزاده

مربی گروه مامایی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

دکتر فرخنده شریف

دانشیار گروه پرستاری دانشگاه علوم پزشکی شیراز

دکتر نجف زارع

استادیار گروه آمار دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

فاطمه قدرتی

دانشجوی کارشناسی ارشد فقه و مبانی حقوق دانشگاه الزهراء

Abstract

Pregnancy, labor and child birth are crucial events in women lives, within days following birth, women show signs of mood changes, commonly named baby blues.

چکیده:

بارداری، زایمان و تولد نوزاد رویدادهای بسیار مهمی در زندگی زنان می‌باشند و اکثر مادران بعد از تولد، سیر طبیعی را از نظر جسمی و روانی طی می‌کنند، ولی رویدادهای قبلی زندگی هر زنی در افزایش تجربه آسیب‌زای تولد بسیار مؤثر است.

✉Corresponding author: Dept. of Midwifery, Faculty of Nursing and Midwifery, Shiraz, University of Medical Science, Shiraz, Iran.
Tel: +98711-6474254-7
Fax: +98711-6474252
Email: akbarzadehmarzieh@yahoo.com

✉ نویسنده مسئول: شیراز - دانشگاه علوم پزشکی شیراز - دانشکده پرستاری و مامایی - گروه مامایی
تلفن: ۰۷۱۱-۶۴۷۴۲۵۴-۷ - دورنما: ۰۷۱۱-۶۴۷۴۲۵۲-۷
پست الکترونیکی: email akbarzadehmarzieh@yahoo.com

The purpose of this study is to examine the prevalence and risk factors of anxiety and depression in high risk pregnancies.

400 subjects from 15-45 years old women referring to hospitals affiliated to the university. Collected and the study was on a case-control basis. Sampling was made through interviews using questionnaires including Beck & Spielberger standard test for depression and anxiety.

Prevalence of severe depression in the population under study was estimated to be 21.1% and that of high anxiety was 85.5%. In both of them, the difference between the group was significant ($P < 0.001$).

Multiple logistic regression analysis by the stepwise method showed a relation between the mother demographic characteristics, emotional support of the mother by her spouse and the family, pregnancy complications and newborn characteristics.

Keyword: Anxiety, Depression, High Risk Pregnancy.

به طوری که ۵۰ تا ۸۰ درصد مادران، طی هفته اول پس از زایمان، غم پس از زایمان را تجربه می‌نمایند. هدف پژوهش حاضر بررسی فراوانی غم پس از زایمان و اضطراب در حاملگی پرخطر و عوامل مؤثر بر آن می‌باشد. این مطالعه موردی شاهد تعداد ۴۰۰ نفر از خانم‌های ۱۵-۴۵ ساله مراجعه‌کننده به بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی شیراز می‌باشد که ۲۰۰ نفر از آنان دارای حاملگی پرخطر و ۲۰۰ نفر از مادران به‌عنوان کنترل دارای حاملگی نرمال و فاقد ریسک بوده‌اند. نمونه‌گیری به مدت ۴-۶ ماه و به شیوه آسان مبتنی بر هدف انجام شد.

نمونه‌گیری به شیوه مصاحبه با استفاده از پرسشنامه، تست استاندارد بک و اسپیل‌برگر جهت علائم اضطراب و غم پس از زایمان، صورت گرفت. شیوع علائم غم پس از زایمان با سطح شدید در جامعه پژوهش ۲۱/۱ درصد و علائم اضطراب بالا ۸۵/۵ درصد برآورد گردید که در هر دو مورد تفاوت بین گروه‌ها معنادار بوده است ($P < 0/001$). تحلیل رگرسیونی چندگانه لجستیک به روش استپ‌وایز به ترتیب بین ویژگی‌های مادر، ابعاد عاطفی مادر باردار، عوارض دوران بارداری، ارتباط نشان داد.

کلیدواژه‌ها: اضطراب، افسردگی، حاملگی پرخطر

سوءاستفاده از حق طلاق و راهکارهای قانونی مقابله با آن

Abuse of Divorce Right and Legal Strategies

M. Khodadadpour ✉

A. Deilamy, Ph.D.

منیره خدادادپور ✉

مدرس گروه حقوق دانشگاه پیام نور شهرضا

دکتر احمد دیلمی

استادیار دانشکده حقوق دانشگاه قم

Abstract

Under the civil code, divorce is one of husband's authority. He can divorce his wife any time. The only restriction to this right is bringing an action in court. As such this right maybe abused. This paper discusses divorce right abuse and preventive ways of it and looks at compensation strategies for divorcee.

Some methods for prevention of abuse of divorce, when the husband doesn't apply it, are "Khol", "Mobarat" and divorce by court. Another method used in situation that the man unjustifiably applies it, is divesting the intended effect by abuser.

چکیده:

به موجب قانون مدنی، طلاق از اختیارات مرد است. تنها محدودیتی که در قانون ما نسبت به اعمال این حق وجود دارد لزوم مراجعه به دادگاه و رعایت شرایط اغلب شکلی می‌باشد. وجود حقی با چنین گستردگی خودبه‌خود ممکن است مورد سوءاستفاده قرار گیرد و اعمال یا عدم اعمال نابه‌جای آن موجب اضرار زوجه و تحمیل فشارهای ناموجهی بر او گردد. در این پژوهش کوشیده شده به سوءاستفاده از حق طلاق و راه‌های جلوگیری از آن پرداخته شود و طرق جبران خسارت از زنان مطلقه مورد بررسی قرار گیرد. آنچه از منابع فقهی استنباط می‌گردد آنست که اگرچه طلاق در دست مرد است اما طلاق‌های ناموجه و بی‌جهت امری مذموم و ناپسند دانسته شده‌اند.

✉Correspornding author: Payam nour University, Shahreza, Isfahan.
Tel: +98321-2238100
Fax: +98321-2221182
Email: monir_kh_61@yahoo.com

✉ نویسنده مسئول: اصفهان - شهرضا - دانشگاه پیام نور
تلفن: ۰۳۲۱-۲۲۳۸۱۰۰ دورنما: ۰۳۲۱-۲۲۲۱۱۸۲
پست الکترونیک: email: monir_kh_61@yahoo.com

The legislator obliges the husband to pay money or do other methods of compensation for compensation of divorced woman. Moreover spiritual damages are repairable.

Keywords: Divorce, Abuse of Right, Married Couple, Compensation.

در قوانین نیز به‌طور پراکنده حمایت‌هایی از زنان در این خصوص صورت گرفته اما هیچ وقت کافی نبوده است. روش‌هایی که قانون‌گذار به منظور جلوگیری از سوءاستفاده از حق طلاق مقرر کرده: طلاق خلع، مبارات و طلاق قضائی می‌باشد. این روش‌ها در مواردی اعمال می‌گردند که مرد با عدم اعمال نابه‌جای حق طلاق، زن را وادار به ادامه زندگی مشترکی کند که برای او دشوار و غیرقابل تحمل است. به نظر می‌رسد بتوان جهت جلوگیری از سوءاستفاده از حق طلاق خصوصاً در مواردی که با اعمال نابه‌جا و ظالمانه آن مواجه هستیم راهکارهای دیگری نیز ارائه داد. از جمله می‌توان به سلب اثر مورد نظر سوءاستفاده‌کننده از طلاق و الزام به جبران خسارت از زنی که در اثر وقوع طلاق متحمل صدماتی شده است، اشاره نمود.

کلیدواژه‌ها: طلاق، سوءاستفاده، جبران خسارت

مناسبات تربیتی خانواده و دولت

Educational Relations of Family and Government

J. Alamolhoda, Ph.D. ✉

جمیله علم‌الهدی ✉

استادیار دانشگاه شهید بهشتی

Abstract

The aim of this study was to develop a model for system family-state relationship to organize a formal education compatible to Islamic paradigm. For this historical method we have chosen four references: documents, reports, theories, and texts.

The documents are from international law and Islamic law, the theories are social and philosophical ones, reports are comparative studies, and texts are sacred.

Based on results of conceptual and theorem analysis, the formal education systems is based on one of the three theories:

چکیده:

هدف از این تحقیق بررسی روابط خانواده و دولت در حوزه تعلیم و تربیت و ارائه مدلی متناسب با دیدگاه اسلامی برای سازمان‌دهی نظام آموزش رسمی است. برای رسیدن به این هدف ابتدا از میان اسناد کتابخانه‌ای برحسب ملاک «ارتباط با موضوع» چهار دسته اسناد انتخاب شد که عبارتند از: اسناد حقوق بین‌المللی و حقوق اسلامی، نظریه‌های اندیشمندان حوزه جامعه‌شناسی، دانش سیاسی و فلسفه تعلیم و تربیت، گزارش‌های مربوط به حوزه آموزش و پرورش تطبیقی، متون مقدس و آثار مربوط به اندیشه اسلامی.

سپس از میان اسناد مذکور براساس ملاک‌های اصالت، اعتبار، شهرت، امکان دسترسی، منابع

✉ Corresponding author: Dept. of Education,
Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.
Tel: +9821-29902339
Fax: ---
Email: G_Alamolhoda@sbu.ac.ir

✉ نویسنده مسئول: تهران - اوین - دانشگاه شهید بهشتی - دانشکده
علوم تربیتی و روان‌شناسی
تلفن: ۰۲۱-۲۹۹۰۲۳۳۹ - دورنما: ---
email: G_Alamolhoda@sbu.ac.ir پست الکترونیک:

theory of governmental duty, theory of familial duty, and theory of common duty.

However, based on Islamic approach, education is public and a general duty. Not only the most important role of the family is educational, but also government has educational duty. Family has the most educational responsibility while government has the right to organize and manage formal education. Also highly educated citizens, rich ones, academic and religious experts have to participate in educational activities. The model of interaction between family and government in education is a triangle that involves participation and supervisory role for family, government and civil organization.

Keywords: Family, State, Civic Society, Educational Rights and Responsibilities.

تحقیق انتخاب شدند و مورد مطالعه مروری، بررسی انتقادی و هم‌چنین مطالعه تفسیری قرار گرفتند. اطلاعات بدست آمده به کمک روش‌های تحلیل مفهومی، تحلیل گزاره‌ای و پرسش از متن، بررسی و در سه دسته نقد وضع موجود، علت‌شناسی و پیش‌بینی وضع مطلوب (ممکن) دسته‌بندی شدند. در مجموع نتایج تحقیق نشان می‌دهند، وضع موجود نظام‌های آموزشی از جهت تعامل دولت و خانواده بر رویکرد دولت‌محور استوار است. ولی درباره مناسبات تربیتی خانواده و دولت سه نظریه مطرح است که عبارتند از: نظریه دولت‌محور، نظریه خانواده‌محور و نظریه وظیفه مشترک. هر یک از این سه نظریه محدودیت‌هایی دارند و از مبانی خاصی متأثرند. نگاه اسلام به رسالت تربیتی خانواده و دولت نوعی تعامل ویژه میان آن‌ها را اقتضا می‌کند که با سه نظریه مذکور متفاوت است و در مدل یک سه ضلعی قابل تحقق می‌باشد. این مدل دارای چهار ویژگی مهم است که عبارتند از: در تمام سطوح مدیریتی نظام آموزشی جریان دارد و به مدرسه محدود نمی‌شود؛ شامل دو نقش مشارکتی و نظارتی است؛ سه جانبه است و علاوه بر دولت و خانواده، جامعه مدنی را نیز درگیر می‌کند؛ گستره وسیعی از تعامل را در برمی‌گیرد که علاوه بر اجرا، شامل هدف‌گذاری، برنامه‌ریزی، مدیریت و راهبری، ارزشیابی و اصلاحات می‌شود.

کلیدواژه‌ها: خانواده، دولت، جامعه مدنی، حقوق و وظایف تربیتی